

Unique Dimensions of Sefer Yehezkel

Rabbi Hayyim Angel

National Scholar, Institute for Jewish Ideas and Ideals (jewishideas.org)

hangel@jewishideas.org

Bible Faculty, Yeshiva University

1. חגיגה יג.

אמר רב יהודה: ברם, זכור אותו האיש לטוב, וחנניה בן חזקיה שמו, אלמלא הוא נגזו ספר יחזקאל, שהיו דבריו סותרין דברי תורה. מה עשה? העלו לו שלוש מאות גרבי שמן, וישב בעלייה ודרשו. תנו רבנן: מעשה בתינוק אחד שהיה קורא בבית רבו בספר יחזקאל, והיה מביח בחשמל, ויצאה אש מחשמל ושרפתו. וביקשו לגנוז ספר יחזקאל.

2. יחזקאל א:א-ד

(א) וַיְהִי בְשִׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַבִּיעֵי בְחֻמְשָׁה לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲרָאָה מֵרְאוֹת אֶ-לִקְיָם: (ב) בְּחֻמְשָׁה לַחֹדֶשׁ הָיָה הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יוֹיָכִין: (ג) הִיָּה הַיָּה דָבָר ה' אֶל יְחִזְקָאֵל בְּוַזֵּי הַכֶּהֵן בְּאֶרֶץ פְּשָׁדִים עַל נְהַר כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יָד ה': (ד) וַאֲרָא וְהָיָה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַקַּחַת וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כָּעֵין הַחֲשָׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

3. רש"י יחזקאל א:א

ויהי בשלשים שנה: סתם הנביא דבריו ולא פי' שמו מי הוא ולא פירש למנין מה מנה לפיכך הפסיקה רוח הקודש את דבריו בשני מקראות הסמוכין לזה ללמד מי הוא הנביא.

4. יחזקאל יא:טז-כ

לָכֵן אָמַר כֹּה אָמַר אֲ-דְנִי ה' כִּי הִרְחַקְתִּים בְּגוֹיִם וְכִי הִפְיִצוּתִים בְּאֶרְצוֹת וַאֲהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט בְּאֶרְצוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם: (יז) לָכֵן אָמַר כֹּה אָמַר אֲ-דְנִי ה' וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים וְאֶסְפָּתִי אֶתְכֶם מִן־הָאֶרְצוֹת אֲשֶׁר נִפְצוּתֶם בָּהֶם וְנִתַּתִּי לָכֶם אֶת־אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל: (יח) וּבְאוֹ שָׁמָּה וְהִסִּירוּ אֶת־כָּל־שְׁקוּצֵיהָ וְאֶת־כְּלִיתוֹעֲבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה: (יט) וְנִתַּתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרַתִּי לֵב הָאֲבֹן מִבְּשָׂרְךָ וְנִתַּתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר: (כ) לְמַעַן בְּחַקְתִּי יִלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטִי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֶתֶּם וְהִיִּילִי לְעַם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵא-לִקְיָם:

5. יחזקאל כד:טז-כז

(טז) בְּוַזֵּי אֲדָם הִנְנִי לִקְחַם מִמֶּךָ אֶת מַחְמַד עֵינֶיךָ בְּמַגְפָּה וְלֹא תִסְפֹּד וְלֹא תִבְכֶּה וְלֹא תִבּוֹא דְמַעַתָּד: (יז) הָאֲנָק דִּם מֵתִים אֲבָל לֹא תַעֲשֶׂה פְּאָרְךָ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ וְנִעְלִיךָ תִשִּׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעֲטֶה עַל שַׁפְּסִים וְלָחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכַל...: (כא) אָמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר ה' א-לִקְיָם הִנְנִי מַחְלֵל אֶת מִקְדָּשִׁי גָאוֹן עֲזָבְךָ מַחְמַד עֵינֶיכֶם וּמַחְמַל נַפְשְׁכֶם וּבְנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם בְּחָרֵב פְּלוּ: (כב) וְעָשִׂיתֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל שַׁפְּסִים לֹא תַעֲטוּ וְלָחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכְלוּ...: (כג) בְּיוֹם הַהוּא יָבֹא הַפְּלִיט אֲלֶיךָ לְהַשְׁמָעוֹת אֲזַנְיָם: (כד) בְּיוֹם הַהוּא יִפְתַּח פִּיךָ אֶת הַפְּלִיט וְתִדְבֹר וְלֹא תֵאָלֵם עוֹד וְהָיִיתָ לָהֶם לְמוֹפֶת וְיִדְעוּ כִּי אֲנִי ה':

6. יחזקאל לג:כא-כב

(כא) וַיְהִי בְשִׁנְתִּי עֲשָׂרָה שָׁנָה בְּעֶשְׂרֵי בְחֻמְשָׁה לַחֹדֶשׁ לְגָלוּתִנוּ בָּא אֵלַי הַפְּלִיט מִירוּשָׁלַם לֵאמֹר הֲכַתָּה הָעִיר: (כב) וַיֵּד ה' הִיָּתָה אֵלַי בְּעָרֵב לִפְנֵי בּוֹא הַפְּלִיט וַיִּפְתַּח אֶת פִּי עַד בּוֹא אֵלַי בְּבִקְרִי וַיִּפְתַּח פִּי וְלֹא נֶאֱלַמְתִּי עוֹד:

7. איכה רבה פתיחתא כה

א"ר אחא למלך שהיה יוצא מפלטין שלו בכעס משהיה יוצא היה חוזר ומגפף ומנשק בכותלי פלטין ובעמודי פלטין ובוכה ואומר הוי שלום בית פלטין שלי הוי שלום בית מלכותי הוי שלום בית יקרי הוי שלום מן כדון הוי שלם!

8. איכה רבה פתיחתא לד

והוא אסור בזיקים (ירמיהו מ'). א"ר אחא כביכול הוא והוא אסור בזיקים, ודכוותיה כתיב ואני בתוך הגולה (יחזקאל א).

9. יחזקאל לח:ח, יא, כג

(ח) מימימי רבים תפקד באחרית השנים תבוא אל-ארץ משוכבת מחרב מקבצת מעמים רבים על הרי ישראל אשר-היו לחרבה תמיד והיא מעמים הוצאה וישבו לבטח כלם... (יא) ואמרתי אעלה על-ארץ פרזות אבוא השקטים ישבי לבטח כלם ישבים באין חומה וברחם ודלתים אין להם... (כג) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה' :

10. ברכות ג.

תניא, אמר רבי יוסי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל. בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח... ואמר לי: בני, מה קול שמעת בחורבה זו? ואמרתי לו: שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת: אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות. ואמר לי: חייך וחיי ראשך, לא שעה לא בלבד אומרת כך, אלא בכל יום ויום שלש פעמים אומרת כך; ולא זו בלבד, אלא בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמיה הגדול מבורך הקדוש ברוך הוא מנענע ראשו ואומר: אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם.

11. תוספות סוכה מה.

אני והו: ...ועדיין צריך טעם לזה למה נשתנו שני שמות הללו דאמרינן להו טפי מאחריני משום דדרשינן באיכה רבתי קרא דכתיב ביחזקאל (א) ואני בתוך הגולה וקרא דכתיב בירמיה (מ) והוא אסור בזיקים כביכול הוא בעצמו והיינו הושענא שיושיע לעצמו.

12. יחזקאל מג:א-ד

(א) ויולכני אל-השער שער אשר פנה דרך הקדים: (ב) והנה כבוד אלהי ישראל בא מדרך הקדים וקולו כקול מים רבים והארץ האירה מכבודו: (ג) וכמראה המראה אשר ראיתי כמראה אשר-ראיתי בבאי לשחת את-העיר ומראות כמראה אשר ראיתי אל-נהר קבר ואפל אל-פני: (ד) וכבוד ה' בא אל-הבית דרך שער אשר פניו דרך הקדים: